ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI VE BİLİMSEL YAYIN ETİĞİ YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam, Hukuki Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönergenin amacı, bilimsel araştırma, çalışma, yayın ve etkinliklerde uyulması gereken etik kuralları ve Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunun yapısı, görevi ile çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönerge,

a) Üniversite öğretim elemanları tarafından anket, mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney vb. veri toplama teknikleri kullanılarak yapılacak her türlü bilimsel araştırma ve çalışmalar ile ilgili etik onay belgesinin verilmesi,

b) Yürürlükteki mevzuat hükümleri uyarınca akademik unvanların elde edilmesi aşamasında ve sonrasında yapılan her tür bilimsel araştırma ve çalışmalar ile gerçekleştirilen bilimsel etkinlikler, desteklenen ve/veya yürütülen bilimsel araştırma-geliştirme projeleriyle ilgili araştırma etiği ihlallerini,

c) Lisansüstü eğitim sırasında yapılan tez ve bilimsel yayınlar ile yürütülen bilimsel araştırma-geliştirme projeleriyle ilgili araştırma etiği ihlallerini,

ç) Yurtiçinde ve yurtdışında her çeşit basın, görsel ve işitsel yayın organlarında yayımlanan ya da yayımlanmak üzere gönderilmiş olan her türlü yayınla ilgili yayın etiği ihlallerini

kapsar.

Hukuki dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönerge, 4.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 12, 14 ve 42 inci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönergede geçen;

a) Araştırma: Etik Kurul Onay Belgesi almak üzere Kurula sunulan ve ikinci maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında bulunan bilimsel çalışma projelerini,

b) Başkan: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları ve Bilimsel Yayın Etik Kurulu Başkanını,

c) Etik İhlali: Akademik ve bilimsel görev, yetki ve sorumlulukları çerçevesinde bilimsel araştırma, bilimsel yayın ile ilgili etik ilke ve kurallara uymayan durumlarını,

ç) Etik Kurul: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları ve Bilimsel Yayın Etik Kurulunu,

d) Gönüllü: İlgili mevzuat hükümleri uyarınca bizzat kendisinin veya yasal temsilcisinin yazılı oluru alınmak suretiyle araştırmaya iştirak edecek kişiyi,

e) Personel: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi öğretim elemanlarını,

f) Rektör: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörünü,

g) Senato: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Senatosunu,

ğ) Sorumlu Araştırmacı: Bir araştırmanın etik, bilimsel, teknik, idari, mali ve hukuki her türlü sorumluluğunu taşıyan araştırmacıyı,

h) Uzman: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları ve Bilimsel Yayın Etik Kuruluna yapılan araştırma önerisi başvurularının değerlendirilmesinde görüşlerinden yararlanılan ve ilgili alanda uzmanlaşmış Üniversite içinden veya dışından bilim insanlarını,

ı) Üniversite: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesini,

i) Üye: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları ve Bilimsel Yayın Etiği Kurulu üyelerini,

j) Yardımcı Araştırmacı: Bir araştırmanın bilimsel sorumluluğunda payı olan ve araştırmanın yürütülmesinde görev alan araştırmacıyı,

k) Yönetim Kurulu: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Yönetim Kurulunu,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM
İlkeler

Temel değer ve ilkeler

MADDE 5 – (1) Üniversitede bilimsel araştırma, çalışma ve yayınların yapılmasında aşağıdaki temel ilke ve değerler esastır:

a) Akademik özgürlük (Akademisyenlerin tek tek ya da toplu halde bilgiyi araştırma, inceleme, tartışma, belgeleme, üretme, öğretme, anlatma ve yazma yoluyla edinmelerinde, geliştirmelerinde ve ilerletmelerinde hür olmalarıdır.)

b) Akademik özerklik (Yükseköğretim kurumlarının akademik işleyişlerine ilişkin kararlar almada; eğitim, araştırma, topluma hizmet, uluslararası ilişkiler ve diğer ilgili faaliyetlerde; kendi politikalarını oluşturmada devlet ve toplumun tüm diğer güçleri karşısındaki bağımsızlıklarıdır.)

c) Sorumluluk: (Yükseköğretim kurumları mensuplarının her türlü bilimsel ve akademik davranış ve faaliyetleri ile üstlendikleri görevleri gerekli nitelik ve nicelikte yerine getirmeleri, ülkenin ve yükseköğretim kurumunun kaynaklarını en verimli şekilde kullanmalarıdır.)

ç) Hesap verebilirlik (Bir işi, bir görevi gerçekleştirmek için kendilerine emanet edilen kamusal ya da özel kaynakları kullanan yükseköğretim kurumları mensuplarının, kaynakları emanet edenlere kaynakların kullanımı ve görevin nasıl ve ne oranda yerine getirildiği konusunda açıklamada bulunma, şeffaf olma zorunluluğudur.)

d) Temel hak ve özgürlüklerin korunması ve güçlendirilmesi (Yükseköğretim kurumlarının, kendi mensupları ile birlikte toplumun tüm fertlerinin temel hak özgürlüklerini koruması ve desteklemesi esastır.)

e) Başkalarına saygı (Yükseköğretim kurumları mensuplarının bireylerin farklılıklarına saygı duyması, değer vermesi, ayrımcılık ve taciz gibi davranışlara izin vermemesi; meslektaşlar, çalışanlar, öğrenciler, paydaşlar ve üniversite dışı birimler ve şahıslara saygı ve

nezaketle muamelede bulunması ve ilişki içerisinde olunan tüm şahısların onur ve kişiliklerini dikkate almasıdır.)

Bilimsel araştırma ve yayın etiği ilkeleri

MADDE 6 – (1) Üniversite öğretim elemanları bilimsel araştırma ve yayın faaliyetlerinde aşağıdaki etik ilke ve kurallara uyarlar:

a) Bilimsel araştırmada bilimsel disipline bağlılık, yansızlık, geçerlilik, yaşama saygı ve zarar vermeme, olası zarar ve riskler konusunda tüm ilgilileri bilgilendirme, araştırmalara özgür irade ile katılma, akademik özgürlük, insana ve topluma sorumluluk gibi temel ilkeler esastır.

b) Araştırmanın tasarımı ve yürütülmesinde yeterliliğe sahip olmak, araştırmanın yapılışı ve bulguların analizi sırasında öz eleştiri yapmak, dürüstlük ve şeffaflığı korumak, aynı konuda araştırma yapmış ve yapmakta olanların çalışmalarına saygılı olmak esastır.

c) Bilimsel bir çalışmanın, araştırma yöntemine ve araştırma etiğine uygun olması için araştırmaya başlarken, araştırma sürecindeki görev ve yayınlarda oluşan tüm hakların dağılımı belirlenir.

ç) Başkalarına ait, görüş, yöntem ve kavramlar, bilimsel atıf kurallarına uygun olarak kaynak gösterilir. Veri toplanması ve analizi için kullanılan bütün kaynak (elektronik olanlar dâhil) ve yöntemler çalışmada sunulur. Kaynağı unutulan verilerin kendi fikri gibi kullanılmasından kaçınılır.

d) Araştırma sonuçlarını raporlarken açık ve dürüst davranılır. Araştırmaya katılan herkesin katkısı görünür kılınır. Çalışmaya gerçekten katkıda bulunmuş olan kişilerin isimleri, katkılarına göre, yazar olarak belirtilir ya da kendilerine teşekkür edilir.

e) Bilimsel yayınlarda, yayının içindeki bilgilerin doğru ve tam olması, yayının kasıtlı olarak eksik bilgi içermemesi temel kural olarak kabul edilir. Bilgilerin üretimi ve geliştirilmesi aşamalarında bilimsel etiğe uygun davranılır. Yalnızca, bilimsel sistematik içinde geliştirilen ve derlenen bilgiler ve veriler yayınlanır.

f) Bilimsel yayınların içeriklerinin tarafsız olması için özen gösterilir. Kişisel çıkar ve/veya ticari kazanç sağlanması ya da siyasi görüşlerin dayatılması amacıyla yayın yapılamaz. Yapılacak yayınlarda, benzeri nedenlerle araştırma verileri ve sonuçları değiştirilemez.

g) Başkasına ait yazılı, basılı ve elektronik ortamda yayımlanmış bir eserin veya sanatsal uygulamanın tamamı veya bir bölümü, bilimsel yayın kurallarına uygun bir biçimde atıfta bulunulmadan başka bir yazara ve/veya kendisine ait bir esermiş gibi kullanılamaz. Alıntılanan bulgular, tespitler ve sanatsal uygulamalar, alıntı oldukları açıkça gösterilecek şekilde (yazı tipini değiştirerek, italik yazarak, tırnak içinde göstererek, metin içinde işaretleyerek, dipnot ya da kaynakçada belirterek) belirginleştirilmeden kullanılmaz. Başkalarına ait bulgular, tespitler ve sanatsal uygulamalar farklı ifadelerle ortaya konularak veya yeni cümlelerle ifade edilerek kendi fikri gibi gösterilmez.

Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı davranışlar

MADDE 7 - (1) Bir araştırmanın veya makalenin hazırlanma, önerilme, yürütülme, sonuçlandırılma ve sonuçların yayımlanması aşamasında görülen ve Kurul tarafından etiğe aykırı kabul edilecek davranışlar şunlardır:

a) Sahtecilik (Uydurma): Araştırmaya dayanmayan veriler üretmek, sunulan veya yayımlanan eseri gerçek olmayan verilere dayandırarak düzenlemek veya değiştirmek, bunları rapor etmek veya yayımlamak, yapılmamış bir araştırmayı yapılmış gibi göstermek,

b) Çarpıtma (Tahrif Etme): Araştırma kayıtları ve elde edilen verileri tahrif etmek, araştırmada kullanılmayan yöntem, cihaz ve materyalleri kullanılmış gibi göstermek, araştırma hipotezine uygun olmayan verileri değerlendirmeye almamak, ilgili teori veya varsayımlara uydurmak için veriler ve/veya sonuçlarla oynamak, destek alınan kişi ve kuruluşların çıkarları doğrultusunda araştırma sonuçlarını tahrif etmek veya şekillendirmek,

c) Aşırma (İntihal): Başkalarının eserlerini, yöntemlerini, verilerini, fikirlerini, yazılarını ve şekillerini sahiplerine atıf yapmadan kısmen veya tamamen kendisininmiş gibi kullanmak ve atıf yapma kurallarına uymamak,

ç) Duplikasyon (Çifte Yayın): Aynı araştırma sonuçlarını birden fazla yayın ortamına yayım için göndermek veya birden fazla yayın ortamında yayımlamak (Yayın içeriğinin birden fazla uzmanlık alanını ilgilendirdiği, yayının farklı bir dilde yayımlanmasında yarar görüldüğü vb. durumlarda yayın tekrarı, bazı kurallara uyulması koşuluyla kabul edilebilir.),

d) Dilimleme (Bölerek Yayınlama): Yayın sayısını artırmak amacıyla, bir araştırmanın sonuçlarını, araştırmanın bütünlüğünü bozacak şekilde ve uygun olmayan biçimde parçalara ayırarak yayınlamak,

e) Sözde/Haksız Yazarlık: Aktif katkısı olmayan kişileri yazarlar arasına dâhil etmek, yazar sıralamasını gerekçesiz ve uygun olmayan bir biçimde değiştirmek, aktif katkısı olmadığı halde nüfuzunu kullanarak ismini yazarlar arasına dâhil ettirmek,

f) Yazar Saklama: Bir yazarın çalışmaya katkısı olduğu halde yazarlar arasında ismine yer vermemek, aktif katkısı olanların isimlerini yayım sırasında veya sonraki baskılarda eserden çıkarmak,

g) Bilgilendirmeden Rıza Alma: Araştırmaya katılmak isteyen gönüllülerden araştırmanın uygulama adımları, muhtemel sonuçları, riskleri ve araştırmadan çekilme hakları konusunda usulüne uygun şekilde bilgilendirme yapmaksızın onay almak,

ğ) Rıza almadan araştırma yapmak: Bilimsel bir çalışma kapsamında yapılan anket ve tutum araştırmalarında katılımcıların açık rızasını almadan veya araştırma bir kurumda yapılacaksa kurumun iznini almadan veri toplamak,

h) Gönüllü Katılım İlkesinin İhlal Edilmesi: Öğrenci veya diğer katılımcı grupları araştırmaya katılmaya zorlamak,

ı) Dayanaksız Suçlama: Araştırmacı veya yazar ile ilgili kasıtlı olarak, dayanaksız ve yersiz etik ihlal isnadında bulunmak,

i) Diğer kişi ve kurumlardan temin edilen verileri ve bilgileri, izinsiz ve/veya gizliliği ihlal edecek şekilde kullanmak,

j) Hakem olarak incelemek üzere görevlendirildiği bir eserde yer alan bilgileri, eser yayımlanmadan önce kendi çalışmalarında kullanmak ve/veya başkalarıyla paylaşarak eser sahibinin mağduriyetine neden olmak,

k) Desteklenerek yürütülen araştırmaların sonuçlarını içeren sunum ve yayınlarda destek veren kişi, kurum veya kuruluş desteğini belirtmemek,

l) Araştırma sonuçlarının kamuoyuna duyurulmasıyla ilgili usul ve esaslara uymamak,

m) Bilimsel araştırma için sağlanan ve ayrılan kaynakları, mekânları, imkânları ve cihazları amaç dışı kullanmak,

n) Akademik atama ve yükseltmelerde bilimsel araştırma ve yayınlara ilişkin yanlış veya yanıltıcı beyanlarda bulunmak, mükerrer, dilimlenmiş yayınlarını ayrı yayınlar olarak sunmak,

(2) Bir olayın bilimsel etiğe aykırı davranış sayılması için aşağıdaki koşulların yerine gelmiş olması gerekir:

a) Bilimsel etiğe aykırı davranış, kasten yapılmış olmalı veya ağır ihmal sonucu gerçekleşmelidir.

b) İddia, Kurul tarafından incelenerek, inandırıcı ve yeterli deliller ile kanıtlanmalıdır.

Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı olarak değerlendirilemeyecek haller

MADDE 8 – (1) Bir başkasının özgün üslup ve ifadesinin aynen kullanmamak şartıyla, anonim bilgilerin, bilim alanlarının temel bilgilerinin, matematik teoremleri ve ispatları gibi önermelerin çalışmalarda kullanılması etik ihlal olarak değerlendirilmez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Kurulun Yapısı, Görevleri ve Çalışma Şekli

Kurulun yapısı

MADDE 9 – (1) Kurul, Senatonun önerdiği adaylar arasından Rektör tarafından görevlendirilen profesör unvanına sahip 7 (yedi) öğretim üyesinden oluşur.

(2) Etik olmayan davranışları nedeniyle idari veya adli bir ceza almış olanlar Kurul üyeliğine seçilemez. Kurul üyeliği sırasında bu türden bir ceza alan üyenin, kurul üyeliği düşer.

(3) Üyelerin görev süresi 2 (iki) yıldır. Görev süresi biten üye aynı usulle yeniden görevlendirilebilir.

(4) Herhangi bir nedenle kurul üyeliğinin sona ermesi durumunda bir ay içinde aynı usulle yeni bir üye görevlendirilir.

(5) Bir üye 3 (üç) dönemden fazla Kurulda görev alamaz.

(6) **(Değişik:SK-23/07/2019-2019/92)** Kurul başkanı, Rektör tarafından seçilir. Kurul başkanı, kurul üyeleri arasından bir kişiyi başkan yardımcısı olarak seçer. Başkanın görev süresi 2 (iki) yıldır. Başkanın görevinin sona ermesi ile başkan yardımcısının görevi de sona erer. Görev süresi sona eren başkan ya da başkan yardımcısı aynı göreve yeniden seçilebilirler.

(7) **(Değişik:SK-23/07/2019-2019/92)** İzinsiz ve mazeretsiz olarak üst üste 3 (üç) toplantıya katılmayan veya en az altı ay süreyle izinli olan üyenin üyeliği kendiliğinden sona erer ve boşalan üyeliğe aynı usulle yeni üye seçilir.

(8) Kurul üyeliğinden çekilme ve üyeliğin düşmesi Rektör onayının ilgili kişiye tebliği ile yürürlüğe girer.

Kurul sekretaryası

MADDE 10 – (1) Kurulun sekretarya hizmetleri Üniversite Hukuk Müşavirliğince yürütülür.

Kurulun görevleri

MADDE 11 – (1) Kurulun görevleri şunlardır:

a) Kurul, Üniversite öğretim elemanları ve öğrencilerinin üniversite ve başka kurum, kuruluşlara bilimsel araştırma ve destek için başvurularında istenen inceleme ve araştırmanın değerlendirilerek uygun görülenler hakkında evrensel bilim etiğine uygunluğunu gösteren "Etik Onay Belgesi" vermek,

b) Akademik, araştırma ve yayın etiği konularında muhtemel etik dışı eylemleri ortadan kaldırmak için, ilgili birim ya da kurum ve kuruluşlar ile işbirliği yaparak eğitici faaliyetler düzenlenmesini sağlamak üzere Rektöre önerilerde bulunmak,

c) 7. maddede belirtilen bilimsel, araştırma ve yayın etiği ilkelerine aykırı davranışlar kapsamında yapılan başvuruları veya şikâyetleri incelemek ve alınan kararları Rektöre sunmak,

ç) Bilimsel araştırma ve yayın etiği ihlalleri incelemesi kapsamında gerektiğinde Rektörlük aracılığıyla bilirkişi veya uzman görüşü almak; ilgili kurum ve kuruluşlarla yazışmalar yapmak, onlardan bilgi istemek ve inceleme kapsamında gerekli diğer işlemleri yapmak,

d) Bilimsel araştırma ve yayın etiği ile ilgili faaliyetler kapsamında:

1) Bilim etiği ilkelerinin ihlalinin önlenmesi konusunda politikalar geliştirmek,

2) Üniversite tarafından kısmen veya tamamen desteklenen veya yürütülen araştırmaların etiğe uygun yürütülmesini sağlayacak ilkeleri belirlemek,

3) Üniversite bilimsel dergileri için yayın etiği ile ilgili ilkeleri tespit etmek,

4) Üniversitede bilimsel araştırma ve yayın etiği kültürünün ve bilincinin yaygınlaşması için faaliyetler göstermek,

5) Bilimsel etik ve yayın etiği ile ilgili konularda eğitici faaliyetler düzenlemek ve bu çerçevede gerektiğinde diğer kurum ve kuruluşlar ile işbirliği yapmak,

6) Üniversite bünyesinde yapılan her türlü araştırma ile yayın organlarına gönderilen/yayımlanan her türlü yayınla ilgili yayın etiği sorunlarını değerlendirmek,

7) Üniversite tarafından kısmen veya tamamen desteklenen veya Üniversitede yürütülen araştırma projelerinin izlenme sürecini ve bilimsel dergilerde yayımlanmış proje sonuçlarının yayın etiğine aykırı olup olmadığını incelemek.

Kurulun çalışma usul ve esasları

MADDE 12 – (1) **(DK-SK-06.10.2026-2026/125)** Kurul, Başkanın çağrısı üzerine gündemi görüşmek üzere üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır. Oyların eşitliği halinde kurul başkanının oyu esas alınır**.** Başkanın bulunmadığı oturumlarda Kurulun başkanlığını, başkan yardımcısı yapar.

(2) Toplantı günü, saati ve gündemi toplantıdan en az bir hafta önce üyelere Başkan tarafından yazılı veya elektronik ortamda bildirilir ve gündem konularına ilişkin belgeler üyelere iletilir.

(3) Kurul kararları üye tam sayısının salt çoğunluğu ile alınır. Üyeler çekimser oy kullanamaz. Kararlara muhalif kalan üye, karşı oy gerekçesini yazılı olarak bildirmek zorundadır.

(4) Kurulda görüşülen tüm konularda gizlilik esastır. Üyeler göreve başlarken Ek-1'de yer alan tarafsızlık ve gizlilik taahhütnamesini imzalarlar. Kurula sunulan dosyalardaki bilgi ve belgelerin gizliliği ve güvenliğinin sağlanmasından Kurul ve sekretaryası sorumludur.

(5) Kurul üyeleri kendileri, çıkar ilişkisi ya da çıkar çatışması bulunan kişiler ve etik ihlalde bulunduğunu iddia ettikleri kişilerle ilgili başvuru dosyalarının görüşülmesi sırasında toplantıya katılmaz, oy kullanmaz ve Etik Kurul Onay Belgesini imzalayamazlar. Bu nedenle toplantı yeter sayısı sağlanamazsa; Kurul, Üniversite Etik Kurulu üyeleri arasından Senato tarafından önerilen ve Rektör tarafından görevlendirilen üyelerle toplanır ve karar alır.

(6) Kurul inceleme ve değerlendirme sırasında başka kurum ve kuruluşlarla yapması gereken yazışmaları Rektörlük aracılılığı ile yapar.

(7) Kurula gönderilmiş tüm belgeler ve dosyalar ile değerlendirme sürecindeki tüm yazışmaların birer örneği ilgili mevzuatın öngördüğü sürece saklanır.

(8) Kurul çalışmalarını bizzat yürütür. Ancak gerektiğinde alanında uzman veya bilirkişilerden görüş alabilir. Aşağıdaki kişiler bu düzenleme kapsamında yapılan incelemelerde bilirkişi ve uzman olarak görevlendirilemez:

a) İlgilinin lisansüstü tez danışmanları ve doçentlik jürilerinde görev almış öğretim üyeleri,

b) İlgilinin kendi üniversitesinde görev yapan öğretim üyeleri,

c) İlgilinin eşi ve üçüncü dereceye kadar (üçüncü derece dâhil) kan veya sıhrî hısımları,

ç) İlgili ile aralarında husumet bulunan kişiler.

(9) İlgilinin çalıştığı bilim alanında öğretim üyesi bulunmaması halinde, en yakın bilim alanında çalışan öğretim üyeleri arasından bilirkişi görevlendirilebilir. Ayrıca etik ihlal iddiasının hukuki anlam ve kapsamına ilişkin olarak bir hukukçu bilirkişi de görevlendirilebilir. Birden fazla bilirkişi atanması halinde her bilirkişi ayrı rapor tanzim eder.

(10) Bilirkişiler dosya kendilerine ulaştığı andan itibaren en geç 1 (bir) ay içerisinde konuya ilişkin raporunu kendisine gönderilen örneğe uygun olarak hazırlayıp gönderirler. Bu süre bir defaya mahsus olmak üzere en çok 1 (bir) ay uzatılabilir.

(11) Kurul, her başvuru için ayrı dosya açar.

(12) Kurula gönderilen ve etik ihlal iddiası içeren şikâyet ve ihbar dilekçelerinde, kişilerin doçentlik başvuru sürecinin devam ettiğinin de belirtilmesi hâlinde hakkında etik ihlal iddiası bulunan kişinin devam eden bir doçentlik başvurusunun bulunup bulunmadığı hususu Kurul tarafından derhal Üniversitelerarası Kurul Başkanlığından öğrenilir. Üniversitelerarası Kurul Başkanlığınca devam eden doçentlik başvurusunun bulunduğunun bildirilmesi halinde iddialar ile ilgili tüm bilgi ve belgeler Üniversitelerarası Kurul Başkanlığına gönderilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Etik Onay Belgesi Başvuruları ve Değerlendirme

Başvuru

MADDE 13 – (1) Etik Kurul Onay Belgesi verilmesi için başvurular;

a) Araştırmanın bilimsel, idari ve etik sorumluluğunu üstlenen sorumlu araştırmacı tarafından veri toplama aşamasına gelmeden önce Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu Başkanlığına hitaben sekretaryaya, Ek-2'de yer alan dilekçe ile yapılır.

b) Dilekçe ekinde araştırmanın amacı, tarihi, niteliği, yöntemi, bütçesi, araştırmaya destek sağlanmışsa destekleyiciye ilişkin bilgiler ile araştırmaya ilişkin ayrıntılı bilgilerin bulunduğu taahhütname sunulur. (Ek-3)

Başvuruların değerlendirilmesi ve itiraz

MADDE 14 – (1) Başvuru için gerekli belgeleri tam olan ve veri toplama çalışmaları başlamamış olan başvurular değerlendirmeye alınır. Kurul değerlendirmesini dosya üzerinden yapar; gerektiğinde sorumlu araştırmacıdan sözlü ya da yazılı ek bilgi ya da uzmanlardan görüş isteyebilir.

(2) Kurula yapılan Etik Kurul Onay Belgesi başvuruları;

a) Katılımcıların fiziksel ve ruhsal sağlığını tehdit edip etmedikleri,

b) Araştırmalarda gerçeğe uygunluk ilkesine titizlikle uyulup uyulmadığı,

c) İnsan haklarına duyarlılık, dürüstlük, sorumluluk, güven, nesnellik, kişi veya kişilerin emeğine saygı, adalet, akademik özgürlük, genel etik ilkeleri ve hukukun temel ilkelerine uyulup uyulmadığı; dikkate alınarak değerlendirilir.

(3) Kurul yaptığı değerlendirme sonucunda başvuru tarihinden itibaren 1 (bir) ay içerisinde istenilen çalışma ile ilgili "Uygundur", "Düzeltilmesi Gerekir" ya da "Uygun Değildir" kararı verir.

(4) Kurul kararı, karar tarihinden itibaren en geç 15 (on beş) gün içinde başvuru sahibi sorumlu araştırmacıya yazılı olarak bildirilir. "Düzeltilmesi Gerekir" ya da "Uygun Değildir" kararlarının gerekçeleri ve istenilen düzeltmeler ile eksiklikler ayrıntılı olarak aynı sürede sorumlu araştırmacıya yazılı olarak bildirilir.

(5) Kurul tarafından düzeltilmesi ya da eksikliklerinin tamamlanmasına karar verilen araştırma önerileri, sorumlu araştırmacı tarafından düzeltilerek tekrar Kurula başvuru yapılabilir. Bu durumda araştırma önerisi, Kurul tarafından yapılan ilk toplantıda yeniden değerlendirilir.

(6) Kurulun uygun değildir kararlarına karşı sorumlu araştırmacı 7 (yedi) gün içerisinde Kurula itiraz edebilir. Kurul itiraz üzerine 15 (on beş) gün içerisinde nihai kararını verir. Ayrıca hakkında karar verilen kişiye de tebligat yapılır.

(7) Daha önce incelenen ve esası hakkında karar verilen başvurularda yeniden bir inceleme yapılamaz. Bu başvurunun daha önceki ile tamamen aynı olduğunun Kurulca tespit edilmesi şarttır.

(8) Alınacak kararlar, kurulda tartışmaya açıldıktan sonra oylanır ve kurul üyelerince imzalanır. Karara muhalif kalan üye karşı oy gerekçesini yazmak zorundadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM
Etik İhlali Başvuruları, Değerlendirme, Karar, Yaptırımlar

Başvuru

MADDE 15 - (1) Etik ihlali başvuruları,

a) Üniversite öğretim elemanlarının ve öğrencilerinin bilimsel araştırma ve yayın faaliyetlerinde, etik ilke ve kurallara aykırı bir durum olduğunu düşünen kişiler durumun incelenmesi için Kurula etik ihlali başvurusunda bulunabilir.

b) Başvuru, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörlüğüne yapılır. Rektör tarafından incelenmek ve sonuçlandırılmak üzere Kurula gönderilir. Diğer birimlere yapılan başvurular bekletilmeden Rektörlüğe iletilir.

c) Başvurular, yazılı dilekçe ile yapılır. İsim ve imza bulunmayan başvuru dilekçeleri ile elektronik posta yolu ile gönderilmiş başvurular işleme konulmaz. Dilekçede, etik ilkeye aykırı davranış iddiasına ilişkin bilgi ve belgeler açık ve ayrıntılı olarak belirtilir. Elde bulunan belgeler dilekçeye eklenir. Başvuru konusu, aykırı davranış iddiası, kişi, zaman, yer, yayın vb. bilgiler somut biçimde gösterilir.

ç) Daha önce Kurulca incelenmiş şikâyet konusu, yeni kanıtlar gösterilmedikçe bir daha şikâyet konusu yapılamaz ve incelenemez.

Başvuruların değerlendirilmesi

MADDE 16 - (1) Kurul ilk incelemesini şekil yönünden yapar. Başvuru dosyasında eksiklik belirlenmişse, Kurulun belirleyeceği süre içerisinde başvuru sahibinden dosyanın tamamlanması istenir. İlgili taraflar gerekçe göstererek süre uzatma talebinde bulunabilir. Zamanında tamamlanmayan dosyalar işlemden kaldırılır.

(2) Şekil yönünden tam olan başvuru dosyaları esas yönünden incelenir ve karara bağlanır. Kurul, başvuruları yalnızca etik yönleri ile ele alır ve değerlendirir. İnceleme ölçütleri ve önerileri uluslararası sözleşme ve bildirgelere, yerleşik etik ilke ve kurallar ile bu Yönergeye dayanır.

(3) Kurul, başvuruya ilişkin olarak ilgili yerlerden gerekli bilgi ve belgelerin istenmesine karar verebilir.

(4) Kurul, başvuru ile ilgili olarak gerek gördüğünde Üniversite içi ve/veya dışından uzman danışman görüşü alabilir, alt komisyonlar kurabilir.

(5) Danışmanlar veya alt komisyonlar gizlilik kuralına uygun olarak yapacakları inceleme sonuçlarını 30 (otuz) gün içinde ayrı raporlar halinde Kurula sunarlar. Kurulun uygun görmesi halinde ek süre verilebilir. Danışmanlar ve alt komisyonlarca talep edilen bilgi ve belgeler Kurul tarafından sağlanır. Kurul gerektiğinde danışmanları ve alt komisyonu toplantıya davet edebilir.

(6) Kurul, incelemesini en geç üç aylık süre içinde bitirerek üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar verir. Üç aylık süre, başvurunun kayda alındığı tarihte başlar. Kurul gerekli gördüğü durumlarda bu süreyi uzatabilir.

(7) Başvuru dosyası hakkındaki raportör görüşü ve/veya diğer uzman ya da alt komisyon raporları Kurul toplantısında tartışmaya açılır. Alınan karar ve/veya öneri etik yargıların gerekçeleri ile birlikte, sonuç raporu halinde düzenlenerek, toplantıya katılan üyelerin tamamı tarafından imzalanır. Karara karşı oy kullanan üyeler gerekçeli kararlarını sonuç raporuna eklerler.

(8) Başka kuruluşlarca yapılmakta olan inceleme ve soruşturmalar, bu esaslar kapsamında yapılacak etik ihlali incelemelerine engel oluşturmaz.

(9) Etik ihlalde bulunduğu iddia edilen kişinin sonradan Üniversiteden ayrılmış olması veya statüsünün değişmiş olması, inceleme başlatılmasına ve gerektiğinde ceza verilmesine engel olmaz.

Savunma hakkı

MADDE 17 - (1) Kurul, hakkında etik ihlali başvurusu bulunan kişilere savunma hakkı tanır, sözlü yapılan savunmalar için tutanak düzenler. Kendilerinden savunma talep edilenler, talebin kendilerine bildirildiği tarihi izleyen günden itibaren 15 (on beş) gün içinde sözlü veya yazılı savunma yapmadıkları takdirde Kurul, mevcut bilgi ve kanıtlara dayanarak kararını oluşturur.

Kararın alınması ve tebliği

MADDE 18 - (1) Kararlarda başvuranın adı, soyadı ile şikâyet edilen üniversite öğretim elemanı adı, soyadı, görevi, karar tarih ve sayısı ile kararın dayandığı belge ve bilgiler, savunma ve inceleme sonucu ile karara katılan Başkan ve üyelerin adı, soyadı ve imzaları, varsa azlık oyu, raportörün adı, soyadı yer alır.

(2) Kurul görüş ve öneri niteliğindeki raporunu Rektörlüğe gönderir. Kabul edilebilirliği bulunmayan başvurular hakkında verilen kararlar yalnızca başvuru sahibine iletilir.

(3) İnceleme sırasında yargı yoluna gidildiği anlaşılan başvuruların işlemi bulunduğu aşamada durdurulur.

(4) Bilimsel etik ihlal kararları en geç 1 (bir) ay içerisinde Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına bildirilir.

(5) Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı bir eylemin tespit edilmesi halinde ilgili yayının ortak yazarlarının görev yaptıkları kuruma bilgi verilir.

(6) Etik İhlal başvurularında kurul tarafından düzenlenen rapor da göz önünde bulundurularak Rektör tarafından karara bağlanır kararın birer örneği ilgililere tebligat kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir.

Yaptırımlar

MADDE 19 - (1) Kurul tarafından yapılan inceleme sonucunda bilimsel etik ihlalinin varlığı tespit edilmiş ise mevzuatın öngördüğü diğer yaptırımlar saklı kalmak üzere aşağıdaki yaptırımlardan bir kısmının veya tamamının karar tarihinden itibaren en fazla 4 (dört) yıl süreyle uygulanması yönünde karar verilebilir. Yaptırım kararı verilmesi durumunda kararın uygulanması için Rektör tarafından onaylanması gerekir. Kurul kararı ve Rektör kararı ilgililere tebliğ edilir.

a) Üniversite bilimsel araştırma projeleri komisyonu tarafından verilen destekleri alamazlar.

b) Üniversitenin akademik gelişimi destekleme programı ilkeleri kapsamındaki desteklere başvuruda bulunamazlar.

c) Üniversite dergi ve kitaplarında yayın yapamazlar.

ç) Üniversite destekli toplantılarda sunumda bulunamazlar.

d) Üniversite bünyesinde lisansüstü düzeyde yeni bir danışmanlık görevi ve yüksek lisans ve/veya doktora jürisi görevi üstlenemezler.

(2) Hakkında bilimsel yayın etiği ihlali yaptığı kararı verilen öğretim elemanının Üniversite etik kurulları ve bilimsel araştırma komisyonlarındaki görevleri sona erer.

(3) Araştırmacı veya araştırmacıların etik ihlal tespit edilen projesi iptal edilir. İptal kararı Rektörlük kanalıyla Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonunun yanı sıra proje yürütücüsü ve araştırmacılarının görevli ve ilgili oldukları Dekanlık ve Enstitü Müdürlüklerine bildirilir. Proje kapsamında satın alınan demirbaşlardan bir problemi veya arızası olmayan ve kullanılabilir durumda olanlar geri alınır. Aksi takdirde bu demirbaşların bedelleri de dâhil olmak üzere, diğer tüm harcamaların bedelleri yasal faizi ile birlikte proje yürütücüsünden geri alınır

(4) Yayımlanmış bir makalede yayın etiği ihlali tespit edildiğinde bu husus, dergi editörüne gerekçesi ile birlikte Rektörlük tarafından bildirilir.

İtiraz hakkı

MADDE 20 – (1) İlgililer kararın kendilerine tebliğinden itibaren 7 (yedi) gün içinde karara itiraz edebilirler.

(2) İtiraz başvuruları Rektörlüğe yazılı olarak yapılır ve Kurula intikalinden itibaren 30 (otuz) gün içinde Kurul tarafından incelenerek itiraz hakkında bir rapor düzenlenir.

(3) İtiraz üzerine Kurulca düzenlenen raporun Rektörlüğe sunulmasından itibaren itiraz, Rektör tarafından 15 (on beş) gün içerisinde karara bağlanır.

Yeniden inceleme

MADDE 21 – (1) Kurul tarafından daha önce incelenen ve esası hakkında karar verilen eserlere ilişkin aynı iddialara yapılan başvurularda yeniden bir inceleme yapılamaz. Bu halde eserlerin ve eserlere ilişkin iddiaların tamamen aynı olduğunun Kurul tarafından tespit edilmesi şarttır.

ALTINCI BÖLÜM
Çeşitli Hükümler

Sorumluluk

MADDE 22 – (1) "Uygun Değildir" görüşü verilen veya Kurul onayı alınmadan yapılan araştırmaların etik, yasal ve idari sorumluluğu, araştırmayı yapan sorumlu araştırmacıya aittir.

(2) Etiğe aykırı eylemlerin gerçekleşmesi hâlinde asıl müellif, zarar gören veya hakları olumsuz etkilenen kişi ve kuruluşların rıza göstermesi, ilgililerin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Gizlilik

MADDE 23 – (1) Kurulların kararları mevzuatta öngörülen haller dışında gizlidir. Kurulun tespitleri hakkında bu Yönergede belirtilen kişi ve kuruluşlar ile başvuru sahibinden başkasına bilgi verilmez.

(2) Kurul üyeleri, uzman ve bilirkişiler yaptıkları incelemeyle ilgili edindikleri bilgi ve belgeleri açıklayamazlar.

Diğer hususlar

MADDE 24 – (1) Bu Yönergede yer almayan hususlarda, ilgili mevzuat hükümleri ile Yönetim Kurulu kararları geçerlidir.

YEDİNCİ BÖLÜM
Yürürlük ve Yürütme

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 25 – (1) 14.02.2017 tarihli ve 2017/13 sayılı Senato kararı ile onaylanan Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu Yönergesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 26 – (1) Bu Yönerge 14.08.2018 tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 27 – (1) Bu Yönerge hükümlerini Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörü yürütür.

Yönergenin Kabul Edildiği Senato Kararı		
Tarihi		**Sayısı**
14.08.2018		2018/62
Yönergede Değişiklik Yapan Senato Kararının		
1-	06.10.2026	2026/125
2-		
3-		
4-		
5-		

EK-1

ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI VE BİLİMSEL YAYIN ETİK KURULU

TARAFSIZLIK VE GİZLİLİK TAAHHÜTNAMESİ

İşbu taahhütname ile üyesi olduğum Etik Kurulun toplantılarına geçerli mazeretim olduğu haller dışında sürekli katılacağımı, doğrudan veya dolaylı olarak tarafıma ulaşan her türlü bilgi, belge vb. gizli ve özel bilgileri üyeliğim süresince ve üyelikten ayrıldıktan sonra yetkili makamlar hariç hiçbir kişi, kurum ya da kuruluşla paylaşmayacağımı, kararlarımı önyargısız ve tarafsız bir şekilde alacağımı taahhüt ederim.

Adı Soyadı

İmza

Tarih

EK-2

ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI VE BİLİMSEL YAYIN ETİK KURULU BAŞKANLIĞINA

"……." isimli araştırma/projemizin Kurulunuzca değerlendirilerek "Etik Kurul Onay Belgesi" verilmesi için gereğini saygılarımla arz ederim.

Sorumlu Araştırmacı
Adı Soyadı
İmza
Tarih

EKLER

1. Başvuru Formu (…sayfa)
2. Taahhütname

İLETİŞİM BİLGİLERİ

İş adresi:

İş Telefonu:

GSM:

E-posta:

EK-3

ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI VE BİLİMSEL YAYIN ETİK KURULU BAŞKANLIĞINA

Başvuruda sunulan bilgilerin doğru olduğunu, "……..." isimli araştırma/proje süresince araştırma etik ilkelerine uyacağımızı, araştırma ekibinin araştırma hakkında bilgilendirileceğini, araştırmanın uygulanması sırasında beklenmeyen bir durum ve/veya olay olduğunda Etik Kurulu haberdar edeceğimizi, araştırma durdurulduğunda bunu yazılı olarak Kurula bildireceğimizi taahhüt ederiz.

Sorumlu Araştırmacı
Adı, Soyadı
İmza
Tarih

YARDIMCI ARAŞTIRMACILAR

Adı, Soyadı	**İmzası**
1-	
2-	
3-	
4-	

EK-4

T.C.
ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI VE BİLİMSEL YAYIN ETİK KURULU

ETİK ONAY BELGESİ

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	
ARAŞTIRMANIN ADI	
SORUMLU ARAŞTIRMACININ ADI SOYADI	
KARAR	

ETİK KURUL ÜYESİ	**İMZA/TARİH**
1. ……..……	……..
2. ……..	……
3……..……..……..	……..
4. ……..	……
5. ……..	……
6. ……..	……
7. ……..	……..……..